

De Kracht van Waalre

Verbinden, besturen, vernieuwen: Waalre als innovatieve netwerkgemeente

Waalre is een zelfbewuste, compacte gemeente en dat willen we graag blijven. De gemeenteraad van Waalre gelooft met overtuiging in de meerwaarde van besturen op de schaal van Waalre. De essentie van de veranderingen in het openbaar bestuur wordt voor ons niet gevormd door het terugtreden van de overheid. Integendeel zelfs. De overheid kan zichzelf alleen succesvol transformeren als ze op een volkomen ándere manier dan nu, juist veel náuwer in contact komt met haar inwoners. In Waalre hebben we de ideale uitgangssituatie om dat ook mogelijk te maken. We kennen elkaar. We weten elkaar te vinden om samen te dromen, denken, werken en leven. Dat betekent niet dat we als gemeente hetzelfde moeten blijven. Dat kan niet en dat willen we niet. De samenleving verandert en wij veranderen mee.

De komende jaren ontwikkelen we ons daarom als gemeente in twee richtingen:

1. Steeds meer worden wij gelijkwaardig partner voor onze inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen (het zogeheten maatschappelijk middenveld). We voelen ons betrokken en ondersteunen en stimuleren maatschappelijke initiatieven die op maat gesneden oplossingen bieden voor vraagstukken in onze dorpsgemeenschappen. Voor onze inwoners en ondernemers zijn wij een klantvriendelijke overheid met een goede en toegankelijke dienstverlening.
2. Wij werken intensief en effectief samen in de regio op thema's die de lokale gemeenschap overschrijden. We zijn een betrokken en betrouwbare partner voor medeoverheden en andere regionale partners. Wij leveren overtuigende meerwaarde voor de regio door een kwalitatief hoogstaande woonomgeving te bieden die aantrekkelijk is voor hooggekwalificeerd (inter-)nationaal talent in onder meer de high-tech sector, waardoor onze regio concurrerend blijft ten opzichte van andere regio's die dergelijk talent willen aantrekken.

Wij vinden onze koers door onszelf als lokale overheid als het ware opnieuw te ontdekken en uit te vinden. De traditionele hiërarchische verhouding tussen overheid en inwoners ontwikkelen wij naar een dynamische samenwerkingsrelatie. We nemen afstand als de vrijheid en ontplooiing van onze inwoners daarmee gediend is. We bieden ondersteuning waar dat helpend is. Waar nodig nemen wij initiatieven. We ondernemen creatieve samenwerkingen binnen en buiten de gemeentegrenzen. Dit leidt tot innovatieve vormen van bestuur, dienstverlening, burger- en overheidsparticipatie. We delen onze ervaringen in de regio. We zijn een zelfbewuste lokale en regionale partner, een innovatieve netwerkgemeente.

Het ideaal

Onze rol verandert dus sterk maar wij ontlenen als bestuursorgaan nog altijd ons bestaansrecht aan het democratisch proces, wat voor ons van onschatbare waarde blijft. Het algemeen lokaal belang, in betrokken verbinding met het regionaal belang, is leidraad voor de opdrachten die wij onszelf als lokale overheid opleggen. Wij zijn daarin op de eerste plaats beleidsmaker. Alleen waar

maatschappelijke partners niet als opdrachtgever kunnen optreden, zal de gemeente die rol op zich nemen. Wij nemen afscheid van onze rol van dominante, sturende overheid en bewegen ons in de richting van beïnvloeden en verbinden waar dat nodig of gewenst is.

In april 2013 formuleerde de gemeenteraad een visie op de samenleving. Die visie is nog springlevend en vormt een inspirerend richtsnoer voor de ontwikkeling van de gemeente Waalre:

De gemeente stimuleert de kennis en het zelf organiserend vermogen in de samenleving.

Inwoners van Waalre beschikken over veel kennis en hebben een groot organiserend vermogen. Waalre benut deze kennis en het organiserend vermogen door de gemeente als servicegerichte organisatie in te zetten. Waarbij het primaire uitgangspunt is de eigen kracht van onze inwoners. Om dat te bereiken, wil de gemeente haar inwoners stimuleren en waar nodig een helpende hand bieden en ruimte geven om zaken mogelijk te maken.

De gemeente vervult een bewakende rol die niet belemmerend werkt op het scheppen van ruimte.

De gemeente draagt zorg voor rechtsbescherming en rechtsgelijkheid van haar inwoners en bewaakt de balans tussen het algemene en individuele belang. Bij de faciliterende en stimulerende houding handelt de gemeente primair naar de geest van de wet en/of regelgeving, en stelt daarbij duidelijk de noodzakelijke wettelijke kaders.

De gemeente stelt het ontplooiën van de inwoner van Waalre in alle levensstadia centraal.

De gemeente geeft inwoners de ruimte om zich te ontplooiën in alle levensstadia, vanuit een stimulerend en activerend beleid, waarbij eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en eigen kracht leidend zijn. Alle inwoners zijn daardoor in staat om mee te doen en een bijdrage te leveren aan de samenleving, op een wijze die zij kunnen en willen. Voor kwetsbare burgers die wel willen maar door persoonlijke omstandigheden niet kunnen, draagt de gemeente zorg voor een vangnet.

De gemeente stelt de relatie met inwoners centraal.

De gemeente staat dicht bij haar inwoners en weet wat er speelt en leeft. Door een professionele en open houding van haar medewerkers, is er sprake van een goede relatie met de inwoners. Pijlers binnen deze relatie zijn een positieve houding, vertrouwen, onderlinge interesses en belangstelling voor elkaar. Ontwikkelingen in de samenleving worden stimulerend opgepakt door een beroep te doen op creativiteit van inwoners en het delen van inzichten in bijvoorbeeld buurt- en wijkgesprekken.

De gemeente sluit met haar bestuursmodel aan op de veranderende samenleving.

De Waalrese samenleving kenmerkt zich in toenemende mate als een netwerksamenleving. Kennis, inzichten en relaties worden in (soms) wisselende groepen gedeeld en opgebouwd. De gemeente organiseert samen met inwoners de burgerparticipatie waarbij proactief inwoners worden gestimuleerd hieraan

mee te doen. Nieuwe initiatieven en werkvormen worden gestimuleerd. Institutionalisering is niet langer een vanzelfsprekendheid.

Parallel aan de ontwikkeling naar gelijkwaardig partnerschap in de lokale en regionale gemeenschap hechten wij ook veel waarde aan het doorontwikkelen van kwaliteit van dienstverlening in de vorm van innovatieve concepten. De nieuwbouw van het multifunctioneel gemeentehuis is daarbij zeer stimulerend en biedt de unieke mogelijkheid optimaal randvoorwaarden te creëren voor een 'state of the art' dienstverlening, vele varianten van ontmoeten, informeren, samen werken en hostmanship.

Voeten op de grond

Mooie dromen! Maar hoe gaan we dit dóen? Kunnen we dit wel? Wij denken van wel. En we hebben het niet helemaal zelf bedacht. BMC, een gerenommeerd adviesbureau, deed onderzoek naar de meest geschikte bestuursvorm voor Waalre. Wat komt op de gemeente Waalre af? Kan de gemeente Waalre de toekomst aan? Wat vinden inwoners, het maatschappelijk middenveld en buurgemeenten? En in welke vorm kan Waalre dat dan het beste doen? In het rapport 'Samenwerkingskracht in Waalre', kwam als meest kansrijke en wenselijke scenario de 'proeftuingemeente' uit de bus. In de 'proeftuingemeente' draait het om innovatieve vormen van samenwerking met inwoners, organisaties, instellingen, regiogemeenten en andere samenlevingspartners. De ambities die wij in deze visie formuleren sluiten daar naadloos op aan.

Aan de slag!

De verandering die wij als gemeente willen en moeten doormaken om de veranderingen in maatschappij en bestuur recht te doen, vraagt om een andere manier van werken, ander gedrag. Wat gaan we dóen? Onze aandacht gaat uit naar vier terreinen: regionaal, lokale samenleving, bestuur (college en raad) en de ambtelijke organisatie.

Regionaal

We kennen onze naaste en wat verder weg liggende buurgemeenten en voelen ons bij hen betrokken. We zijn actief aanwezig in onze netwerken en we weten wie wij zelf zijn en wat we willen inbrengen. Samenwerking is niet vrijblijvend, zelfs noodzakelijk. Wij zetten ons daarom in deze samenwerkingsverbanden maximaal in en leveren onze bijdrage aan ontwikkeling, voorbereiding en/of uitvoering van regionaal en interlokaal beleid. Collegeleden, raadsleden en ambtenaren nemen deel in verschillende samenwerkingsverbanden in de regio. We zijn bijvoorbeeld voorzitter, deelnemers aan werkplaatsen of gesprekstafels, leden van een algemeen bestuur of projectgroepen. De oriëntatie ligt daarbij op het stedelijk gebied en de Metropoolregio Eindhoven. Wij werken op diverse taken ook samen in kleinere coalities binnen het stedelijk gebied.

Lokale samenleving

Als gemeente nemen wij het initiatief om onszelf te ontwikkelen tot gelijkwaardig deelnemer in onze dynamische gemeenschap. Onszelf en elkaar transformeren tot actieve en betrokken participanten is een tour de force! Bestuur en ambtenaren spelen actief en stimulerend in op initiatieven uit de lokale

gemeenschap. Wij doen dit binnen concrete projecten en beleidsontwikkelingen, zoals het project Goed voor Mekaar, beheer van de openbare ruimte en bouwprojecten van collectief particulier opdrachtgeverschap. Ook stimuleren en ontwikkelen wij nieuwe manieren van ontmoeten en communiceren met en in onze gemeenschappen zodat overheid, inwoners, ondernemers en andere maatschappelijke partners meer met elkaar verweven en verbonden worden.

Raad en bestuur

De lokale politiek en het bestuur krijgen een andere rol. Naast burgerparticipatie zal er steeds meer sprake zijn van overheidsparticipatie: de overheid neemt een rol in de maatschappelijke agenda in plaats van dat de burger een rol krijgt in de bestuurlijke agenda. Hoe we daaraan in Waalre vorm en inhoud geven, is een gezamenlijke zoektocht van samenleving en gemeente. Actief (zelf)onderzoek en bestuurlijke en maatschappelijke experimenten brengen aan het licht welke ruimte de lokale overheid zelf moet blijven invullen en waar zij los kan laten. Wat kan, wil de gemeente(raad) faciliteren, ondersteunen en/of loslaten? Welke verantwoordelijkheid verwachten de burgers van de overheid?

Organisatie

Ook de ambtelijke organisatie verandert. De organisatie is al compact, slagvaardig en flexibel ingericht. Ook kiest de organisatie ook op dit moment al bij veel projecten en beleid voor het zichtbaar maken en meenemen van het perspectief van de burger. Maar, er valt nog een wereld te winnen! Het betrekken van het nieuwe gemeentehuis vormt een mijlpaal voor het nieuwe samenwerken. Wij zetten niet eenvoudig een gebouw neer, maar een plek van ontmoeting, waarin ruimte en mogelijkheden worden geschapen voor inspiratie en verbinding. Dit wordt niet alleen een huis van de gemeente, maar ook van de gemeenschap en ook onze regionale partners ontvangen wij graag in ons nieuwe gemeentehuis. Een huis waar ontmoeten centraal staat en dat kan variëren van een praatje bij het biljard tot het samen werken aan nieuwe plannen.

Veel hangt af van de houding en vaardigheden van de medewerkers. Kern voor de kanteling in denken en doen is het samenwerken met de inwoner als partner, niet primair hem te bedienen als klant. Onze medewerkers beschikken in toenemende mate over de inzichten en vaardigheden die met de veranderende rollen, taken en verantwoordelijkheden samengaan.

Belangrijke competenties waaraan wij werken zijn: Empathie, flexibiliteit, gezamenlijk problemen oplossen, solidariteit, gezamenlijkheid, terughoudend zijn met macht, commitment, betrouwbaar gedrag, strategische blik en verbindend vermogen.

Waalre draagt bij aan het succes van de regio

Waalre is een aantrekkelijke woongemeente. Ons dorp vormt door zijn ligging, bebouwing en prachtige omgeving een groene buffer in de overgang van de stad naar een meer landelijke omgeving. Wij verenigen het beste van twee werelden: de stadse levendigheid en de rust van het dorpse leven. De bereikbaarheid van Waalre is uitstekend door de ligging aan de A2 en A67 en de luchthaven Eindhoven Airport op 10 autominuten. Ook openbaar vervoer en vernieuwende vormen van mobiliteit dragen hieraan bij. Hierdoor vinden expats en kenniswerkers in Waalre een ideale vestigingsplaats. Op dit moment wonen er

mensen in Waalre mensen met 72 nationaliteiten! De beroepsbevolking werkt met name in de Brainportregio rondom Eindhoven. Onze (bestuurlijke) keuzes zullen er de komende jaren op gericht zijn deze kracht te behouden. Uiteraard doen we dat voor onze huidige inwoners. Onze lokale gemeenschap is terecht trots op en gehecht aan de hoge kwaliteit van onze leefomgeving. Maar wij slaan graag twee vliegen in één klap. Het behouden en versterken van deze kwaliteit biedt de succesvolle bedrijven in onze Brainportregio een voordeel boven andere regio's waarmee om hooggekwalificeerd personeel moet worden geconcurrereerd. Het vestigingsklimaat en de economische dynamiek van Brainport is één belang van alle gemeenschappen die er mede de vruchten van plukken. Waalre voelt dit als een onverbrekelijke verbintenis. Een succesvol Brainport draagt immers rechtstreeks bij aan de welvaart en het welzijn van alle inwoners van Waalre. Tot slot heeft Waalre als beste woongemeente in het Zuiden een unieke toegevoegde waarde (allure en ambiance) in Brainport verband voor de regio. Waalre is als het ware de Living Room van Brainport en in die zin dus complementair aan de Living Labs van Brainport.

Denk- en doekracht in de gemeenschap

Waalre ziet het cruciale belang van het behoud en de revitalisering van betrokkenheid en verbondenheid in de lokale gemeenschap. Deze onderlinge verbondenheid staat maatschappijbreed onder grote druk en wij ervaren een urgentie om de verbondenheid zoals Waalre die kent niet verloren te laten gaan en in nieuwe vormen opnieuw tot bloei te brengen. Het eerder genoemde onderzoeksrapport van BMC bevestigt dat de schaal van Waalre ideaal is om te experimenteren met innovatieve vormen van interactieve beleidsvorming, samenwerking en bestuursvormen. Bestuur en organisatie staan dicht bij de inwoners. De sociale samenhang is groot. De lijntjes zijn kort waardoor snel geschakeld kan worden. En er bestaat een grote denk- en doekracht bij onze inwoners. Doordat wij een relatief overzichtelijke uitgangssituatie hebben en een compacte groep inwoners, kunnen onze ervaringen inzicht geven in wat wel en niet werkt bij het ontwikkelen van sociale en politieke vernieuwing. Ook aan andere bestuursorganen die, onontkoombaar, hetzelfde proces doormaken.

De Kracht van Waalre zit in onze verbindingen

Waalre zal dus op diverse terreinen als een 'proeftuin' gaan fungeren. De Kracht van Waalre bestaat meer dan ooit uit het aangaan van dynamische relaties. Wij verbinden ons van harte met de gemeenschappen waar wij bij willen horen en geven daaraan onze beste krachten: onze dorpsgemeenschappen, de stad die ons óók zoveel kwaliteit van leven biedt en de bredere regio van gemeenten met wie wij zoveel goeds en ook zoveel vraagstukken gemeen hebben.

Vastgesteld door de gemeenteraad op 5 april 2016.